

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Saralievové a soudců JUDr. Ivany Placek a Mgr. Martina Řezníčka ve věci žalobce: **M. Š.**, nar. xxx, bytem xxx, xxx, zast. Mgr. Emilem Doleželem, advokátem, se sídlem Sokolovská 32/22, Praha 8, proti žalovanému: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, **o zaplacení 43.000 Kč s přísl.**, k odvolání žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 03.02.2017 č. j. 22C 255/2015-90

t a k t o :

- I. Rozsudek soudu I. stupně se **potvrzuje**.

- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradu nákladů odvolacího řízení 8.228 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta Mgr. Emila Doležela.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem soud I. stupně uznal žalovaného povinným zaplatit žalobci 43.000 Kč se zákonným úrokem z prodlení od 20.09.2015 do zaplacení a na náhradu nákladů řízení 16.456 Kč k rukám jeho právního zástupce. Žalobce se domáhal zaplacení uvedené částky z titulu zadostiučinění za nemajetkovou újmu dle § 31a zák. č. 81/1998 Sb., jež mu měla vzniknout v důsledku jeho trestního stíhání, vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 2T 112/2011 pro podezření ze spáchání trestného činu podle § 148 odst. 1 a 3 tr. zák. (zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby ve smyslu cit. ustanovení tr. zák.), které skončilo zproštěním obžaloby. Tvrdil, že při hrozící trestní sazbě, jejíž horní hranice převyšovala 5 let, byla nutná jeho účast u hlavního líčení, takže se nemohl vyhnout stresové zátěži a negativně na něj působilo to, že byl dvakrát nepravomocně odsouzen, což u něj vyvolávalo pocit nejistoty a strachu z toho, že bude skutečně odsouzen. Na jeho obvinění nepříznivě reagovala i jeho rodina, pro niž bylo nepřijatelné, aby byl stíhán pro trestní čin, žalobce měl v důsledku trestního stíhání zkažené několikero vánoční svátky a letní prázdniny se svými čtyřmi nezletilými dětmi a protrpěl několik bezesných nocí. Žalovaný nárok žalobce na finanční zadostiučinění neuznal a za odpovídající satisfakci považoval konstatování vydání nezákonného rozhodnutí ve svém stanovisku.

Soud I. stupně vyšel z nesporného tvrzení účastníků o průběhu trestního stíhání žalobce, vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 2T 112/2011, které bylo vůči žalobci zahájeno dne 16.02.2011 pro trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby dle § 148 odst. 1, 3 písm. c) tr. zák. Dne 27.09.2011 byla podána obžaloba, rozsudkem ze dne 29.12.2011 byl žalobce uznán vinným ze spáchání uvedeného trestného činu a byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 24 měsíců s podmíněným odkladem na dobu tří let. K odvolání žalobce Městský soud v Praze rozsudek soudu I. stupně zrušil, rozsudkem soudu I. stupně ze dne 14.09.2012 byl žalobce opět uznán vinným a byl mu uložen shodný trest jako předchozím rozhodnutím. K odvolání žalobce Městský soud v Praze opětovně zrušil rozsudek soudu I. stupně, poté soud I. stupně přibral do řízení soudního znalce a rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 19.09.2014 byl žalobce zproštěn obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř. Žalobce uplatnil u žalovaného dne 19.03.2015 nárok na zadostiučinění ve výši 43.000 Kč.

Z výpovědi svědkyně M. Š., manželky žalobce, soud I. stupně zjistil, že po zahájení trestního stíhání chodil manžel domů pozdě, začal být nervózní a protivný. V té době byla svědkyně na mateřské dovolené s jejich nedávno narozeným synem a začaly mezi nimi hádky kvůli trestnímu stíhání. Neustále se o tom bavili, dohadovali se, trestní stíhání řešila i rodina manžela, zejména jeho

otec, který kvůli tomu dělal zle a ustalo společné trávení volného času, od manžela se odvraceli i kamarádi. Ani po zproštění obžaloby není vztah s manželem ideální, manželské neshody budou zřejmě řešit rozvodem. Z účastnického výsledku žalobce soud I. stupně zjistil, že v důsledku trestního stíhání se zhoršil jeho vztah s otcem, který nevěřil, že je stíhán nedůvodně a i po skončení trestního stíhání si myslí, že byl zproštěn obžaloby proto, že měl dobrého právníka, nikoliv proto, že nic neprovedl.

Na tomto skutkovém základě soud I. stupně s odkazem na § 31 odst. 1, 2 a 3 zák. č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci nesprávným úředním postupem (dále jen „zákon“) a konstantní judikaturu dovedl, že nárok na náhradu škody způsobené zahájením trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsouzením, je specifickým nárokem na náhradu škody za nezákonné rozhodnutí a žalobci vznikla nemajetková újma, neboť ve smyslu judikatury Ústavního soudu ČR každé trestní obvinění zasahuje do běžného života člověka zejména tehdy, jedná-li se o obvinění „liché“. Pro určení výše nemajetkové újmy je v daném případě ve smyslu kritérií stanovených judikaturou Nejvyššího soudu (rozsudek NS ČR sp. zn. 30Cdo 2813/2011) podstatná 1) povaha trestní věci, jež souvisí i s hrozbou trestního postihu, 2) délka trestního řízení, 3) následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby. Vedle toho je třeba podle § 31a odst. 2 zákona při stanovení formy a výše zadostiučinění přihlídnout k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Žalobce byl obviněn z trestného činu krácení daně, poplatku a obdobné povinné platby dle § 148 odst. 1 a 3 písm. c) tr. zák. a hrozil mu trest odnětí svobody až na osm let, po prvním nepravomocném odsouzení však bylo zřejmé, že reálně se může obávat pouze tříletého podmíněného trestu. Trestní stíhání žalobce trvalo 3 roky a 9 měsíců, což nelze označit za dobu mimořádně krátkou a významnou skutečností je, že v průběhu trestního stíhání byl dvakrát nepravomocně odsouzen. Žalobce v řízení prokázal, že pociťoval újmu z trestního obvinění, spočívající ze strachu z odsouzení, frustraci z nedůvodně vedeného trestního řízení, projevující se skleslostí a ztrátou radosti ze života, a že trestní stíhání mělo negativní vliv na jeho rodinný život, došlo ke zhoršení jeho vztahu s manželkou a s otcem. Soud I. stupně uzavřel, že konstatování nezákonného rozhodnutí není dostačující satisfakcí za tuto újmu, je proto na místě zadostiučinění v penězích a uplatněnou částku 43.000 Kč shledal přiměřenou nemajetkové újmě žalobce. O náhradě nákladů řízení rozhodl s odkazem na § 142 odst. 1 o. s. ř. a rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30Cdo 2707/2013 a přiznal žalobci náhradu odměny advokáta při sazbě 3.100 za čtyři úkony právní služby a paušální náhrady výdajů po 300 Kč spolu s DPH.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný včasné odvolání, ve kterém vytkl soudu I. stupně nesprávné právní posouzení věci. Namítl, že výpovědí žalobce

a jeho manželky nebylo dostatečně prokázáno zhoršení vztahů mezi nimi navzájem nebo mezi žalobcem a jeho otcem v důsledku nezákonného trestního stíhání žalobce. Zdůraznil, že otec žalobce vyslechnut nebyl a jeho manželka vypovídala v jeho prospěch jako svědkyně v průběhu trestního řízení, manželství uzavřeli až po zahájení trestního stíhání žalobce, v jehož průběhu se jim narodilo druhé dítě, a doposud se nerozvedli, nic tak nevypovídá o tom, že trestní stíhání způsobilo žalobci tvrzené problémy. Žalovaný dovozoval, že žalobce ve smyslu judikatury Nejvyššího soudu ČR (rozhodnutí NS ČR sp. zn. 30Cdo 2555/2010, 30Cdo 2813/11) vznik nemajetkové újmy v důsledku nezákonného trestního stíhání neprokázal. Navrhl, aby odvolací soud změnou rozsudku soudu I. stupně žalobu zamítl.

Žalobce ve svém písemném vyjádření navrhl potvrzení napadeného rozsudku. Žalovaný nepřipadně bagatelizuje výpověď jeho manželky, z podstaty uplatněného nároku vyplývá, že na zhoršení vztahů mezi žalobcem a jeho manželkou nemá uzavření manželství nebo jeho rozvod podstatný vliv. Podstata tvrzené újmy spočívá v rozvratu vztahu žalobce s M. Š., ať byla či nebyla jeho manželkou. V řízení byla prokázána kvalita jejich vztahu před vydáním nezákonného rozhodnutí a po něm, resp. v průběhu trestního řízení, stejně tak i kvalita vztahu žalobce s otcem. Samotným vydáním nezákonného rozhodnutí se v těchto vztazích nic nezměnilo, nicméně trestní řízení trvající několik let s vydáním několika odsuzujících rozsudků se na nich projevilo fatálně. Svědkyně M. Š. vypovídala též o vztahu žalobce a jeho otce a výslech otce žalobce byl nadbytečný. Uplatněný nárok vyplývá z provedených důkazů, žalovaný žádné důkazy k jejich vyvrácení nenavrhl a svou pasivitu v řízení nemůže zhojit v rámci odvolacího řízení. Žalobce zdůraznil, že žaloba byla podána, jelikož se žalovaný k jeho žádosti v zákonné šestiměsíční lhůtě nevyjádřil.

Odvolatel uplatnil odvolací důvod dle § 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř. Odvolací soud proto z podnětu jeho odvolání v souladu s § 212 a § 212a o. s. ř. přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které mu předcházelo, v nepřítomnosti omluveného žalovaného dle § 101 odst. 3 ve spojení s § 211 o. s. ř. Odvolání poté opodstatněným neshledal.

Východisko nároku žalobce je nepochybné a mezi účastníky nesporné, jeho základ vyplývá z toho, že žalobce byl v trestním řízení proti němu vedeném zproštěn obžaloby. Je ustálenou soudní praxí, že ve smyslu § 8 zák. č. 82/1998 Sb. odpovídá stát i za škodu, způsobenou zahájením (vedením) trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozhodnutím trestního soudu; protože zákon tento nárok výslovně neupravuje, vychází se z anlogického výkladu úpravy nejbližší, a to z úpravy odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím, za něž je považováno rozhodnutí, jímž se trestní

stíhání zahajuje (srov. rozhodnutí NS ČR sp. zn. 1Cz 6/90, sp. zn. 31Cdo 3489/2007, sp. zn. 31Cdo 2805/2011, sp. zn. 25Cdo 4768/2007). Nemůže být pochybnosti o tom, že v případě trestního řízení jde o věc typově významnou pro osobu obviněného, která negativně ovlivňuje a zatěžuje jeho osobní život. Samotná skutečnost trestního stíhání výrazně zasahuje do soukromého života obviněného, do jeho cti a dobré pověsti, a to tím spíše, jedná-li se o osobu bezúhonnou a obvinění „liché“, což je posléze pravomocně stvrzeno zprošťujícím rozsudkem soudu (srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 590/08, sp. zn. I. ÚS 554/05, sp. zn. I. ÚS 2511/13). Z uvedeného vyplývá, že trestní řízení samo o sobě představuje natolik zásadní negativní zásah do života obviněného, zatěžující jeho osobní život, že pro reparaci jeho následků v osobnostní sféře zejména v případě osoby jinak bezúhonné zásadně nemůže pouhé konstatování porušení práva ve smyslu § 31a odst. 2 věta první zák. č. 82/1998 postačovat. Soud I. stupně při úvaze o přiměřenosti zadostiučinění v peněžní formě podle § 31a odst. 2 zák. č. 82/1998 Sb. správně vycházel z judikatury Nejvyššího soudu (rozhodnutí sp. zn. 30Cdo 2813/2011, publikované pod č. 122/12 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), podle níž je podstatná zejména povaha trestní věci a v jejím rámci zejména hrozba trestního postihu, délka trestního řízení a především následky, způsobené nezákonným trestním stíháním v osobnostní sféře poškozeného. Vedle toho je na místě přihlídnout i k dalším okolnostem konkrétního trestního stíhání, zejména k okolnostem vydání usnesení o jeho zahájení. Uvedená kritéria je nutno posuzovat komplexně. V daném případě trvalo trestní stíhání žalobce standardně dlouhou dobu, žalobce nebyl omezen na osobní svobodě a trestní stíhání pro něho nemělo důsledky v oblasti pracovního uplatnění nebo obchodních vztahů. Důsledky jeho trestního stíhání se projeví především v rovině osobních pocitů tísně a nejistoty žalobce z výsledku tr. stíhání, které se přenesly i do jeho vztahu s blízkými osobami a odrazily se zejména na zhoršení vztahu s manželkou. Nelze přehlédnout, že žalobce byl obviněn z poměrně závažného trestného činu podle §148/3 p. c) tr. zák. č. 140/1961 a v případě odsouzení mu hrozil vysoký trest odnětí svobody až na 8 let, byť jako osobě dosud bezúhonné ve formě podmíněného odkladu. Žalobce i jeho manželka, slyšená jako svědkyně, shodně vypověděli, že napětí související s trestním stíháním žalobce přispělo k rozpadu jejich vztahu. Shodně také vypověděli o zhoršení vztahu žalobce s otcem, s nímž se dnes žalobce nestýká, jak uvedl ve své výpovědi, a důvod k tomu vidí právě v předmětném trestním stíhání. Není žádný důvod zjištění z výpovědí žalobce a svědkyně relativizovat, jak to činí žalovaný, neboť o důsledcích trestního stíhání na život poškozeného nezákonným trestním stíháním stěžít může mít konkrétní informace jiná osoba než on sám a jeho nejbližší rodinní příslušníci. Žalobce mimo jiné také vypověděl, že se o jeho trestním stíhání dozvěděl i široké okolí v místě jeho bydliště a následkem toho ztratil dobrou pověst. Peněžní částka zadostiučinění za nemajetkovou újmu žalobcem požadovaná a soudem I. stupně přiznaná

odpovídá tomu, jak předmětné trestní stíhání zasáhlo do života žalobce i výši zadostiučinění, přiznávaného v obdobných případech. Odvolací soud proto dospěl ve shodě se soudem I.stupně k závěru, že částka 43.000 Kč s přísl. je ve smyslu § 31 odst. 2 zák. č. 82/1998 Sb. přiměřenou satisfakcí za obtíže, které musel žalobce v důsledku nezákonného trestního stíhání snášet a napadený rozsudek jako věcně správný podle § 219 o. s. ř. potvrdil, včetně správného navazujícího výroku o náhradě nákladů řízení. O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle § 142 odst. 1 ve spojení s 224 odst. 1 o. s. ř. ve prospěch i v této fázi řízení úspěšného žalobce. Náhradu představuje odměna advokáta za dva úkony právní služby po 3.100 Kč, určená podle § 9 odst. 4 písm. a) ve spojení s § 7 vyhl. č. 177/96 Sb. (srov. rozhodnutí NS ČR sp. zn. 30Cdo 2707/2013) spolu se dvěma paušálními náhradami výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky (vyjádření k odvolání, účast na odvolacím jednání) a 21% DPH, celkem 8.228 Kč.

Proti tomuto rozsudku **není** dovolání přípustné.

V Praze dne 22. června 2017

JUDr. Irena Saralievová
předsedkyně senátu
z důvodu nepřítomnosti předsedkyně
senátu pro čerpání dovolené
v. z. JUDr. Ivana Placek v. r.

Za správnost vyhotovení:
Jana Hradová